

Justitiedepartementet
103 33 Stockholm

Yttrande

Stockholm 2026-03-16

Bodelning och betänketid – en effektivare process (SOU 2025:121)

Sammanfattning

Svensk Försäkring har förståelse för behovet av att ge bodelningsförrättare rätt att i vissa fall inhämta uppgifter från andra då en make underlåter att lämna uppgifter om sina tillgångar och skulder. En sådan rätt bör emellertid utformas på ett lämpligt sätt för att upprätthålla den grundläggande principen om att det är makarna själva som ska lämna dessa uppgifter. Försäkringsbranschen ser risker för att förslaget i praktiken kan komma att användas i större utsträckning än som avsetts och att kostnaderna i så fall kan komma att bli större än som förutsetts. Detta gäller särskilt om inte användningen av s.k. paraplyförfrågningar begränsas på ett praktiskt verkningsfullt sätt, t.ex. genom att uppgiftslämnare ges rätt att täcka sina kostnader.

Övergripande synpunkter

Svensk Försäkring instämmer i att det bör finnas verktyg som förhindrar en part från att förhålla en bodelningsförrättning och att ett sådant kan vara att en bodelningsförrättare ges rätt att hämta in uppgifter om förmögenhetsförhållanden från andra än makarna.

Regelverket bör dock även fortsättningsvis bygga på att makarna ska genomföra bodelning och att de i samband med det är skyldiga att uppge sina tillgångar och skulder (9 kap. 1 § och 17 kap. 5 § äktenskapsbalken).

Det är därför angeläget att en rätt för en bodelningsförrättare att inhämta uppgifter utformas på ett lämpligt sätt. Som utredningen konstaterar bör intresset av att

kunna inhämta uppgifter vägas mot det intrång i enskildas personliga integritet som en sådan åtgärd kan föranleda. Hänsyn måste också tas till de kostnader som kan uppkomma.

Försäkringsbranschen ser risker för att förslaget i praktiken kan komma att användas i större utsträckning än som avsetts och att kostnaderna i så fall kan komma att bli större än som förutsetts. Detta gäller särskilt om inte användningen av s.k. paraplyförfrågningar begränsas på ett praktiskt verkningfullt sätt. På försäkringsområdet finns inte någon central informationspunkt med uppgifter om en persons samlade försäkringsinnehav. Jfr t.ex. det konto- och värdefackssystem som Skatteverkets tillhandahåller och som ger vissa myndigheter möjlighet att söka uppgifter om innehavare av bankkonton (se närmare lagen (2020:272) om konto- och värdefackssystem). Det kan därför ligga nära till hands att begära uppgifter från ett stort antal försäkrings- och tjänstepensionsföretag när en make inte vill uppge sina tillgångar.

Förslaget om att bodelningsförrättare ska ha möjlighet att begära uppgifter om tillgångar och skulder från andra (17 kap. 15 § äktenskapsbalken)

Som anføres ovan bör utgångspunkten även fortsättningsvis vara att makarna själva ska lämna uppgifter om sina tillgångar och skulder. Det bör därför finnas en tydlig tröskel för att bodelningsförrättaren ska kunna begära sådana uppgifter från andra. Den föreslagna lagtexten ger inte någon egentlig vägledning för när en make ska anses ha underlåtit att lämna aktuella uppgifter. Den lämnas i stället i författningskommentaren. Kommentaren bör därför tydligt begränsa riskerna med det nya verktyget.

När det gäller de allmänna förutsättningarna för att inhämta uppgifter från andra välkomnar vi flera av skrivningarna i författningskommentaren. Det är t.ex. angeläget att det även i proposition anges att en begäran om uppgifter i regel ska ske först på begäran av den andra maken och efter föreläggande samt att hänsyn bör tas till de kostnader som kan uppkomma för makarna. Hänsyn bör emellertid också kunna tas till kostnader för utomstående uppgiftslämnare som försäkringsbolag.

Det är också viktigt att skrivningarna om när uppgifter kan inhämtas från ett större antal uppgiftslämnare finns med i propositionen och då särskilt att det ska finnas konkreta indikationer på att de har information att lämna. Samma sak gäller skrivningarna om paraplyförfrågningar. Uttalandet om att paraplyförfrågningar kan användas i enskilda fall bör dock utgå eller i vart fall konkretiseras närmare.

För att så långt möjligt upprätthålla den grundläggande principen om att det är makarna själva som ska lämna uppgifter om tillgångar och skulder och undvika paraplyförfrågningar bör en enskild uppgiftslämnare, t.ex. ett försäkrings- eller tjänstepensionsföretag, även ges en lagstadgad rätt att ta ut en avgift för att täcka sina kostnader när en bodelningsförrättare begär uppgifter. Något principiellt hinder

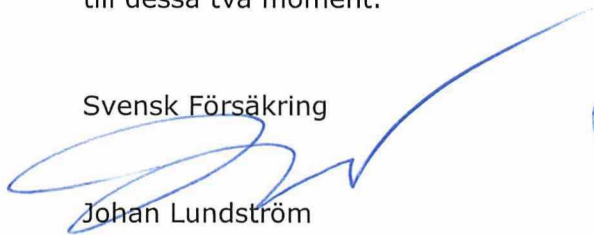
mot detta finns inte. En bodelningsförrättare har redan i dag rätt till ersättning för utgifter t.ex. för värderingsman. När bodelningsförrättarens kostnader fastställs bör kostnaderna i denna del skevdelas. Den make som har underlåtit att lämna uppgifter bör alltså åläggas att svara för dessa i vart fall vid paraplyförfrågningar. Ett sådant kostnadsansvar kan bidra till att uppgifterna lämnas frivilligt.

Förslaget om att försäkrings- och tjänstepensionsföretag ska vara skyldiga att lämna vissa uppgifter (17 kap. 17 § äktenskapsbalken)

Svensk Försäkring anser att endast livförsäkring eller tjänstepensionsförsäkring *med förmögensvärde* bör omfattas av uppgiftsskyldigheten. Enligt förslaget omfattas alla liv- och tjänstepensionsförsäkringar, dvs. även rena riskförsäkringar som saknar betydelse vid bodelning. I lagtexten bör också förtydligas att skyldigheten gäller *livförsäkrings-* och tjänstepensionsföretag och inte *försäkrings-* och tjänstepensionsföretag.

Avgränsningen i fråga om tjänstepension bör förtydligas även i andra avseenden. Enligt förslaget omfattas tjänstepensionsförsäkringar hos företaget där maken är eller *anses vara försäkringstagare*. Av författningskommenteraren framgår att det anknyter till 1 kap. 5 § första stycket försäkringsavtalslagen. Dessa bestämmelser rör det fallet att en arbetsgivare tecknar en individuell personförsäkring med en anställd som försäkrad. I vissa särskilt angivna fall ska då den anställda anses som försäkringstagare. Liknande bestämmelser finns i fråga om kollektivavtalsgrundad försäkring (se t.ex. 20 kap. 2 § försäkringsavtalslagen). Det förekommer emellertid att försäkringsavtalslagens bestämmelser om att den anställda ska anses som försäkringstagare avtalas bort, jfr 1 kap. 5 § andra stycket och 1 kap. 7 första stycket 4). Om avsikten är att uppgift ska lämnas om arbetsgivarägd tjänstepensionsförsäkring med maken som försäkrad bör lagtexten i stället anknyta till dessa två moment.

Svensk Försäkring



Johan Lundström



Rickard Sobocki